

ISSN
2547-989X

Sinop Üniversitesi
Sosyal Bilimler Dergisi

Araştırma Makalesi

Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6 (2), 354-376

Geliş Tarihi:09.09.2022 Kabul Tarihi: 18.11.2022

Yayın: 2022 Yayın Tarihi:30.11.2022

10.30561/sinopUSD.1173292

<https://dergipark.org.tr/sinopUSD>

ÖĞRETMENLERİN COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE UZAKTAN EĞİTİME İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI*

Muhammed KEŞKEK**

Didem KAYAHAN YÜKSEL***

Öz

Covid-19 pandemi dönemi ile işe koşulan zorunlu uzaktan eğitim uygulamasına ilişkin öğretmen algılarının metaforlar aracılığı ile incelenmesi amacıyla yapılan bu araştırma nitel bir olgubilim araştırmasıdır. Araştırmada veri toplama aracı olarak metafor kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu Covid-19 pandemi döneminde eğitim veren 184 öğretmenden oluşmaktadır. Veri toplama online ortamda gerçekleştirilmiş ve araştırmadan elde edilen veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğretmenler uzaktan eğitime ilişkin 154 farklı metafor oluşturmuştur. En sık tekrar eden metafor “tatsız tuzsuz yemek” metaforudur. Araştırma bulguları incelendiğinde öğretmenlerin olumlu ve olumsuz metaforlar oluşturduğu görülmüştür. Olumlu metaforlar kategorisinin alt kategorileri; uzaktan eğitimi gereklilik olarak gören metaforlar, uzaktan eğitimi kurtarıcı olarak gören metaforlar ve uzaktan eğitimi yardımcı olarak gören metaforlar şeklindedir. Olumsuz metaforlar kategorisinin alt kategorileri ise; uzaktan eğitimi verimsiz olarak gören metaforlar, uzaktan eğitimi yetersiz olarak gören metaforlar ve uzaktan eğitimi güçlük olarak gören metaforlar şeklindedir. Öğretmenlerin oluşturdukları metaforların sıklıkla olumsuz metaforlar kategori-

* Bu çalışma birinci yazarın, Dr. Öğr. Üyesi Didem KAYAHAN YÜKSEL’in danışmanlığında yürüttüğü tezsiz yüksek lisans projesinden üretilmiştir.

** Öğretmen, MEB, mhkeskek@gmail.com <https://orcid.org/0000-0001-8607-3830>

*** Dr. Öğr. Üyesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, Özel Yetenekliler Eğitimi ABD, didemkayahan@cumhuriyet.edu.tr <https://orcid.org/0000-0002-0184-6070>

sinde yoğunlaştığı görülmektedir. Elde edilen bulgulardan hareketle uzaktan eğitim uygulamalarının daha verimli geçmesi adına öğretmenlere eğitimler verilebilir, teknik alt yapı sorunları giderilebilir ve derslerin daha ilgi çekici hale getirilmesi adına önlemler alınabilir.

Anahtar Kelimeler: Algı, Covid-19 Pandemisi, Metafor, Öğretmen, Uzaktan Eğitim.

Teachers' Perceptions of Distance Education in the Covid-19 Pandemic Process: A Metaphor Analysis Study

Abstract

This research, which was conducted to examine the perceptions of teachers regarding the compulsory distance education practice and was employed during the Covid-19 pandemic period through metaphors, is qualitative phenomenology research. The metaphor was used as a data collection tool in the research. The study group of the research consists of 184 teachers who gave education during the Covid-19 pandemic period. Data collection was carried out online and the data obtained from the research were analyzed by content analysis. According to the findings obtained from the research, teachers created 154 different metaphors related to distance education. The most recurring metaphor is "tasteless food without salt". When the research findings were examined, it was seen that the teachers formed positive and negative metaphors. Subcategories of positive metaphors category are; metaphors that see distance education as a necessity, metaphors that see distance education as a savior, and metaphors that see distance education as a helper. The subcategories of the negative metaphors category are; metaphors that see distance education as inefficient, metaphors that see distance education as inadequate, and metaphors that see distance education as a challenge. It is seen that the metaphors created by the teachers are mostly concentrated in the category of negative metaphors. Based on the findings, teachers can be trained to make distance education applications more efficient, technical infrastructure problems can be resolved and measures can be taken to make the lessons more interesting.

Keywords: Perception, Covid-19 Pandemic, Metaphor, Teacher, Distance Education.

Giriş

İlk olarak 2019 yılı aralık ayı sonlarında, Çin'in Wuhan Eyaleti'nde bir deniz ürünleri ve hayvan pazarından kaynaklı ortaya çıkan ve Ocak 2020'de tanımlanan Yeni Koronavirüs hastalığı diğer adıyla Covid-19 solunum yollarını etkileyen bir virüsdür (Covid19 Sağlık, t.y.). Covid-19 hastalığı, diğer ülkelere de yayılması ile küresel bir salgın halini almış olup Mart 2020'den itibaren tüm dünyada hastalığa karşı çeşitli önlemler alınmıştır. Virüsün insandan insana hızlı bir şekilde bulaşıp yayılması nedeniyle bireyler arasındaki fiziksel temas azaltılarak pandemi kontrol altına alınmaya çalışılmış ve bu nedenle 191 ülkede fiziksel temasın en çok olduğu ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarında yüz yüze eğitimi durdurma kararı alınmıştır (WHO, 2021). Türkiye'de ise ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında eğitime devam eden 16,5 milyon öğrenci ile yükseköğretime devam eden 8,5 milyon öğrencinin eğitimi zorunlu bir şekilde kesintiye uğramıştır (WHO, 2021). Öncelikle ilköğretim ve ortaöğretim kademelerinde ara tatil öne çekilmiş, sonrasında ise uzaktan eğitime geçilmesine karar verilmiştir. Bu süreçte uzaktan eğitim, eğitim bilişim ağı (EBA) aracılığı ile sunulmuştur (Özer, 2020). Millî Eğitim Bakanlığı'nca Türkiye'de geliştirilen Fatih Projesi kapsamında çevrimiçi eğitim platformu olarak ortaya çıkan EBA, bütün ders içeriklerini online ortamda öğrencilerin kullanıma sunmaktadır (Kurtdebe Fidan, Erbasan ve Kolsuz, 2016). Covid-19 pandemi sürecinde Türkiye'de EBA çevrimiçi eğitim platformu canlı ders uygulaması ilköğretim ve ortaöğretim için aktif olarak kullanılmaya başlanmış olup öğretmen ve öğrenciler platform üzerinden çevrimiçi olarak derslere katılabilmişlerdir.

Eğitim hizmetlerinin devletin belirlediği eğitim kademeleri ve sürelerinde devam etmesi öğrencilerin gelişimleri için önemli bir konudur. Özellikle devletin belirlediği zorunlu eğitim sürecinde eğitim alan bireylerin eğitim kurumuna erişemediği veya bireylerin eğitim kurumuna zorunlu durumlar nedeniyle ulaşamadığı zamanlarda evde eğitim, hastanede eğitim veya uzaktan eğitim gibi farklı seçenekler kullanılabilir olup bu seçeneklerden en kolay uygulanabilen şekli uzaktan eğitim modelidir (Kahraman, 2020). Uzaktan eğitimin tarihsel kökenlerine bakıldığında disiplinler arası alanda yaklaşık üç asır öncesine uzandığını görülmektedir. Dünyada ilk

uzaktan eğitim çalışmaları yapıldıktan sonra Türkiye’de 1843 yılından 1960’lı yıllara kadar kavramsal olarak tartışılmış, 1970’li yıllarda sınırlı olarak farklı girişimlerle ortaöğretimde çalışmalar yapılmış ve Anadolu Açık Öğretim Fakültesi kurulmasıyla uzaktan eğitim yükseköğretime 1980’li yıllarda taşınmıştır (Bozkurt, 2017). Uzaktan eğitim aracılığıyla öğretmen ve öğrenciler farklı yollarla etkili iletişim kurabilmektedir (İşman, 2008). Uzaktan eğitim ile ilgili alan yazına bakıldığında öğrenciler ve okullar için faydalarından bahsedilmektedir. Aydın’a (2011) göre uzaktan eğitimin yararları; ders içeriklerin bir kez üretilip kayıt altına alındıktan sonra tekrar kullanılmasından dolayı maliyetleri düşürme, farklı bölgelerdeki yetişkinlere ulaşarak onların yaşam boyu öğrenmelerini sağlama, yeni teknolojileri öğrenme-öğretme sürecine yansıtma şeklindedir.

Covid-19 pandemi döneminde uygulamaya konan zorunlu uzaktan eğitim sürecine; öğretmenler, öğrenciler, aileler ve okul idarecileri katılım sağlayarak sistem hakkında çeşitli bilgi, beceri, tutum ve algılar geliştirmişlerdir. Bahsi geçen eğitim paydaşlarının uzaktan eğitime ilişkin algıları, uzaktan eğitim sisteminin gerekliliklerinin farkında olup uygun davranış geliştirebilme açısından önemlidir. Bu bağlamda öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin algılarının belirlenmesi önemli görülmektedir. Alanda yapılan çalışmalar incelendiğinde Covid-19 pandemisi nedeniyle yapılan uzaktan eğitime ilişkin farklı konularda yapılan çalışmalar olduğu görülmektedir (Cantürk ve Cantürk, 2021; Çokyaman ve Ünal, 2021; Kazu, Bahçeci ve Yalçın, 2020; Şahin ve Nihan, 2019). Çokyaman ve Ünal (2021) çalışmalarında Covid-19 döneminde öğretmen ve öğrenci algılarını metaforlar aracılığıyla incelemiştir. Öztürk, Kırıcı ve Turan (2021) çalışmalarında öğretmen adaylarının Covid-19 sürecinde uzaktan eğitime ilişkin algılarını benzetimler aracılığıyla incelemiştir. Cömert ve Şahin-Çakır öğretmen algılarını incelemede metaforların yanı sıra çizim tekniği ve açık uçlu sorulardan yararlanmışlardır. Karaca, Karaca, Karamustafaoğlu ve Özcan (2021) ise öğretmenlerin Covid-19 döneminde uzaktan eğitime ilişkin algıları nicel bir yaklaşımla ele alarak anket tekniği kullanmışlardır. Alan yazında yapılan çalışmaların eğilimleri incelendiğinde süreçte aktif rol alan öğretmenlerin algılarının

uzaktan eğitimin başarısı açısından önemli olduğu yönündedir. Bu bağlamda öğretmenlerin Covid-19 pandemi döneminde işe koşulan zorunlu uzaktan eğitim sürecine ilişkin algılarının incelenmesinin alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın amacı Covid-19 pandemi süreci ile işe koşulan zorunlu uzaktan eğitim uygulamasına ilişkin öğretmen algılarının metaforlar aracılığı ile incelenmesidir. Bu bağlamda aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

1. Öğretmenler uzaktan eğitime ilişkin sahip oldukları algıları hangi metaforlar ile açıklamaktadır?
2. Üretilen metaforlar ortak özellikleri bağlamında hangi kategoriler altında birleşmektedir?

2. Yöntem

Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim araştırması olarak tasarlanmıştır. Olgubilim araştırmalarının amacı kişilerin bir olguyla ilgili deneyimlerini, algılarını ve olguya dair yükledikleri manaları ortaya çıkarmaktır (Kocabıyık, 2016). Araştırmada verilerin toplanması ve analiz edilmesi sürecinde ise metafordan yararlanılmıştır. Metafor; bir şeyi veya bir düşünceyi ona çok benzeyen niteliklere sahip başka bir şey ile anlatmaya yarayan sözcük ya da sözcük kümeleridir (Kılcan, 2017). Bir unsuru diğer bir unsurla anlatmak amacıyla kullanılan metaforlar “A” ile “B”nin birbirine yakın veya benzer manalara geldiğini ifade etme adına işe koşulur (Çivril, Aruğaslan ve Özkara, 2018). Metafor iki nesne veya kavramı birbirine bağlayan sembolik bir dil aracı olarak bir yaşantıdan diğer bir yaşantıya geçişte veya iki değişik fikir arasında karşılaştırma yapmakta kullanılır (Kılcan, 2017). Metaforlar kişilerin kuramsal olguyu anlamada, yüksek seviyede soyut, karmaşık açıklama yaparken kullanacağı güçlü zihinsel araçlardır (Aydoğdu, 2008). Ayrıca metaforlar bilişsel anlamlandırma süreçlerini kullanarak kavramları anlamlandırırken, yeterince bilgi sahibi olunmayan kavramları daha yakın bilinen kavramlara benzeterek ona çağrışım sağlamaya olanak tanır (Güneş ve Fırat, 2016). Kişinin hayatı, değer yargıları, tutumları, davranışları ve ilgilerine göre metaforlar kişiden kişiye değişebilir.

Bu nedenle metaforlar bireyselliği, özgünlüğü ortaya çıkarmakta kullanılabilecek bir araçtır.

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu belirlenirken seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme tekniği, bir araştırmada gözlem üniteleri belli özelliklere sahip bireyler, durumlar, nesnelere ya olaylardan oluşturabilir (Büyüköztürk vd., 2017). Araştırma kapsamında öğretmenlerin araştırmaya dahil edilme ölçütü, MEB'e bağlı okullarda görev yapmak ve Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitim yoluyla ders verme deneyimi olmak şeklindedir. Bu bağlamda, araştırmanın katılımcı grubu; Sivas İlinde, çeşitli branşlarda MEB'e bağlı ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan ve uzaktan eğitim sürecinde görevine devam eden 201 öğretmenden oluşmaktadır. Ancak çalışma grubunu oluşturan 201 öğretmenden 17'si metafor oluşturmayıp sadece görüş bildirdikleri için araştırmadan hariç tutulmuştur. Sonuçta anlamlı bir şekilde metafor oluşturmuş olan 184 öğretmen bu araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Çalışma grubuna ilişkin tanımlayıcı bilgiler Tablo 1'de sunulmaktadır.

Tablo 1. Çalışma Grubuna İlişkin Tanımlayıcı Bilgiler

Değişken		f	%
Cinsiyet	Kadın	93	50
	Erkek	91	50
Yaş	20-29	11	5,2
	30-39	72	38,9
	40-49	83	45,6
	50 ve üzeri	18	10,3
Branş	Sınıf Öğretmeni	51	29,5
	Türkçe	28	15
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	13	7,2
	Matematik	11	5,7
	Türk Dili ve Edebiyatı	10	5,2
	İngilizce	8	4,2
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	7	3,7
	Bilişim Teknolojileri	6	3,7
	Özel Eğitim	6	3,2
	Beden Eğitimi	5	2,7

Sosyal Bilgiler	4	2
Fen Bilimleri	4	2
Müzik	4	2
Biyoloji	4	2
Coğrafya	3	1,7
İHL Meslek Dersleri	3	1,7
Tarih	2	1
Elektrik Elektronik	2	1
Raylı Sistemler Teknoloji	2	1
Arapça	2	1
Fizik	2	1
İnşaat Teknolojisi	1	0,5
Teknoloji ve Tasarım	1	0,5
Kimya	1	0,5
El Sanatları Teknolojisi	1	0,5
Motorlu Araçlar Teknolojisi Alanı	1	0,5
Moda Tasarım Teknolojileri Öğrt.	1	0,5
Görsel Sanatlar	1	0,5
Mesleki Tecrübe		
1-10 yıl	54	27,97
11-20 yıl	82	44,05
21-30 yıl	45	25,90
31-40 yıl	3	2,08
Mezun Olunan		
Fakülte		
Eğitim fakültesi	116	63,9
Fen Edebiyat Fakültesi	30	15,7
İlahiyat Fakültesi	15	7,8
Teknik Eğitim Fakültesi	11	6,4
BESYO Öğretmenlik	3	1,6
Mesleki Eğitim Fakültesi	2	1,1
Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi	1	0,5
AÖF- İktisat	1	0,5
Arap Dili ve Edebiyatı	1	0,5
Güzel Sanatlar	1	0,5
Eğitim Yüksekokulu	1	0,5
Mühendislik Fakültesi	1	0,5
İngiliz Dili ve Edebiyatı	1	0,5
Toplam	184	100

Araştırmada etik değerleri korumak adına çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin gerçek isimleri gizlenerek “K₁, K₂, K₃, K₄, K₅,...” şeklinde kod isim kullanılmıştır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak bilgi formu ve metafor görüşme formu kullanılmıştır. Bilgi formunda katılımcıların cinsiyet, yaş, branş, mesleki tecrübe ve mezun

olunan fakülteyi belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Metafor görüşme formunda ise “Uzaktan eğitim gibidir. Çünkü” şeklinde bir ifade bulunmaktadır, katılımcıların bu ifadeye yer alan boşlukları doldurmaları istenmiştir.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma verileri Google Forms aracılığı ile dijital ortamda toplanmıştır. Google Forms üzerinden hazırlanan görüşme formunun ilk kısmında “Katılımcılar İçin Bilgilendirilmiş Onam Formu” yer almaktadır. Onam formu ile katılımcılara araştırma hakkında bilgi verilerek, gönüllü katılım onayları alınmıştır. Daha sonra ise demografik bilgilerin yer aldığı bilgi formu ve metafor cümlesini doldurmaları istenmiştir. Araştırmaya katılımı sağlamak için Sivas Merkez’e bağlı okulların müdürleri ile irtibata geçilmiş öğretmenlere gerekli duyuruların yapılması sağlanmıştır. İletişim sağlanan okul müdürlerine, öğretmenlere ulaştırmaları için hazırlanan Google Form linki gönderilmiştir. Veri toplama süreci 15 gün sürmüştür.

Araştırma verilerinin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir parçanın bazı sözcüklerini daha küçük içerik gruplarına ayırmaktır (Büyüköztürk vd., 2017). Araştırmada verilerin analiz aşamasında kullanılması tavsiye edilen şu basamaklar uygulanmıştır (Baş ve Kıvılcım, 2019; Saban, Koçbeker ve Saban, 2007):

- İsimlendirme/ etiketleme aşamasında metafor ilk basamağı olarak, çevrimiçi ortamda Google form aracılığıyla öğretmenler tarafından üretilen metaforları alfabetik sıraya göre listesi çıkartılmıştır ve aynı zamanda mantıksal ifade ile desteklenmeyen metaforlar çıkarılmış ve verilere katılmamıştır.
- İkinci basamak olan tasnif etmek (eleme ve arıtma) aşamasında olgun olmayan verilere gidilerek metaforlar arasında benzerlikler ve ortak özellik olup olmadığı araştırılmıştır.

- Yeniden organize etme ve derleme aşamasında metafor analizinde toplanan olmamış veriler tekrar gözden geçirilerek, metaforu en iyi karşılayanlar arasından örnek ifadeler seçilmiştir.

3. Bulgular ve Yorum

Araştırmadan elde edilen bulgular “Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin sahip oldukları metaforlar” ve “Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime İlişkin Sahip Oldukları Metaforların Kategorileri” alt başlıkları altında sunulmaktadır.

3.1. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime İlişkin Sahip Oldukları Metaforlar

Covid-19 pandemi sürecindeki öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin metaforları Tablo 2’de sunulmaktadır.

Tablo 2. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime İlişkin Metaforları

Metafor	f	Metafor	f
Tatsız tuzsuz yemek (K ₁ , K ₄₈ , K ₁₀₁ , K ₁₅₆ , K ₁₅₇ , K ₁₆₉)	6	Stadyumda seyircisiz oynanan futbol maçı (K ₇₁)	1
Boşa kürek çekmek (K ₃₁ , K ₆₄ , K ₁₈₄)	3	Odonlarla beslenmeyen ateş (K ₁₈₂)	1
TV izleme (K ₃₂ , K ₈₈ , K ₁₆₀)	3	Köprü (K ₁₈₁)	1
Bal yemek (K ₆₀ , K ₆₉ , K ₇₇)	3	Kabarmayan kek (K ₁₄)	1
Göremeden yürümek (K ₁₂₂ , K ₁₃₇ , K ₁₈₀)	3	Fanustaki balık (K ₁₇₉)	1
Sanal dünya (K ₇₆ , K ₉₆)	2	TV reklamları (K ₁₇₈)	1
Tarla (K ₈₂ , K ₉₇)	2	Karınca (K ₁₅)	1
Teraryumda çiçek yetiştirmek (K ₉₃ , K ₉₈)	2	Küfe taşımak (K ₁₇₆)	1
Havanda su dövmek (K ₁₁₅ , K ₁₁₇)	2	Deveye hendek atlatmak (K ₁₇₅)	1
Futbol maçı (K ₁₃₁ , K ₁₆₂)	2	Rüya (K ₁₇₄)	1
Yapma çiçek (K ₂₂ , K ₃₃)	2	Kıymetli varlıklara sahip olma (K ₁₇₂)	1
Can simidi (K ₄₇ , K ₁₁₈)	2	Vitrindeki cansız manken (K ₁₇₀)	1
Aş (K ₁₀₃ , K ₁₆₈)	2	Restoran menüsü (K ₁₆₇)	1
Uzak ilişki (K ₈₁ , K ₁₄₆)	2	Yedek anahtar (K ₁₆₆)	1
Özlem (K ₃₆ , K ₁₄₀)	2	Teori (K ₁₆₄)	1
Kalemi olmadığı için adını bile yazamayan öğrenci (K ₄₂ , K ₁₄₁)	2	Okyanusun ortasında sandalla karaya ulaşmaya çalışmak (K ₁₅₂)	1
Yemek yapmak (K ₆ , K ₉₄)	2	Yıldızlar (K ₁₅₉)	1
Suya yazı yazmak (K ₃₇ , K ₅₇)	2	Serap (K ₁₃)	1
Yabancı (K ₂₅ , K ₁₃₅)	2	Zorlu bir süreç (K ₁₅₃)	1
Bal yapmayan arı (K ₇₅ , K ₉₀)	2	Medikal maske (K ₁₅₁)	1
Çölde su (K ₄₉ , K ₅₉)	2	Sanal oyunlar (K ₁₄₉)	1
Karşılıksız aşk (K ₁₇ , K ₁₇₇)	2	İlk yardım çantası (K ₁₄₇)	1
Gönül bağı (K ₁₆₃)	1	Araba sürmek (K ₁₄₅)	1
Karaya vurmuş bir gemi (K ₁₄₄)	1	Sevgi (K ₁₄₃)	1
Siyah beyaz televizyon (K ₁₄₂)	1	Balık yakalamak (K ₇)	1
Yarım ekmek (K ₄₃)	1	Tablodan çiçek koklamak (K ₁₃₉)	1
Videolu anlatım (K ₁₃₈)	1	Yarım eğitim (K ₁₁₆)	1
Brokoli (K ₁₃₆)	1	Monolog (K ₁₃₄)	1
Fırtınada sığınılan liman (K ₁₃₃)	1	Duvar (K ₁₃₂)	1
Masal (K ₁₇₁)	1	Başarıyı kazanamamak (K ₁₃₀)	1
Film (K ₁₂₉)	1	Güneşin aynadaki aksisi (K ₁₂₈)	1
Kuş (K ₁₆₅)	1	Kutup yıldızı (K ₁₂₇)	1
Gölge oyunu (K ₁₂₆)	1	Online alışveriş (K ₁₂₅)	1

Muhammed KEŞKEK ve Didem KAYAHAN YÜKSEL, Öğretmenlerin Covid-19
Pandemi Döneminde Uzaktan Eğitime İlişkin Metaforik Algıları

Hayali bir dünya (K ₁₂₄)	1	Enstrüman (K ₁₂₃)	1
İlaç (K ₁₅₀)	1	Yüce bir dağ başına tırmanmak (K ₁₂₁)	1
Kumanda (K ₁₂₀)	1	Tamamlayıcı (K ₁₁₉)	1
Çizgi film izlemek (K ₁₁₆)	1	Defter yaprağı (K ₁₁₄)	1
Avize (K ₁₁₃)	1	Eziyet (K ₈)	1
Serum (K ₁₁₂)	1	İmkânsız (K ₁₁₁)	1
Fark eşitliği (K ₁₁₀)	1	Puzzle (yapboz) (K ₁₀₉)	1
Yoğun bakıma alınan hastanın tedavisi (K ₁₀₇)	1	Hiç paramın olmaması (K ₁₀₈)	1
Ruhsuz (K ₁₀₆)	1	Simülasyonda araç (K ₁₀₅)	1
Tamamlayıcı tıp (K ₁₀₄)	1	İstenmeden yaşanılan şehir (K ₁₈)	1
Akraba (K ₁₀₂)	1	Yalnızlık (K ₁₀₀)	1
Nasrettin Hoca'nın türbesi (K ₉₉)	1	Atılan bir ok (K ₉₅)	1
Yalancı roller (K ₁₅₄)	1	Bitmeyen kâbus (K ₉₂)	1
Kaktüs (K ₉₁)	1	İki kişilik çapraz testere (K ₈₉)	1
Ayakları olduğu halde tutmayan insan (K ₆₃)	1	Direksiyonu bozuk araba (K ₂)	1
Kapalı kutu (K ₈₇)	1	Anne babasından ayrılmış çocuk (K ₈₆)	1
Vitrinden eşya beğenip almak (K ₈₅)	1	Soğuk yemek (K ₃)	1
GDO'lu gıda (K ₈₄)	1	Yardım eli (K ₈₃)	1
Buzda kaymak (K ₉)	1	Aynadaki görüntü (K ₈₀)	1
Mektup (K ₇₉)	1	Yabani at ehlileşirmek (K ₇₈)	1
Meyve vermeyen ağaç (K ₇₂)	1	Çanta (K ₇₄)	1
Sembol (K ₁₀)	1	Hap yutmak (K ₇₃)	1
Yağmur (K ₁₂)	1	Fayda (K ₁₆₁)	1
Buz dağının görünen kısmı (K ₇₀)	1	Keyif (K ₁₄₈)	1
Bitmeyen açlık ve ulaşılamayan hedef (K ₆₈)	1	Ruh (K ₆₇)	1
İmdat freni çekici (K ₆₆)	1	Radyo programı yapmak (K ₆₅)	1
Fırtınalı havada denize açılmış kayık (K ₆₂)	1	Uzaktan hissetmeden çocuk sevmek (K ₆₁)	1
Boşa harcanan emek (K ₅₈)	1	Haber izlemek (K ₁₅₈)	1
Boşluğa ya da duvara ders anlatmak (K ₅₆)	1	Hızır (K ₅₅)	1
İlkel bir yolculuk (K ₅₄)	1	Klorlu su (K ₅₃)	1
Işık (K ₅₂)	1	Bahçeye bırakılan su (K ₅₁)	1
Gölge (K ₅₀)	1	Verimsiz bir tarla (K ₁₈₃)	1
Bulutlar (K ₅)	1	Solmuş çiçekler (K ₄₆)	1
Hapishane (K ₄₅)	1	Vitrinde gösterilen yemek (K ₄₄)	1
Yedek lastik (K ₄₁)	1	Camın ardından bakmak (K ₄₀)	1
Yarım doktor veya yarım imam (K ₃₉)	1	Boşlukları bulunan cümle (K ₃₈)	1
Çöl (K ₄)	1	Kış (K ₁₁)	1
Makale (K ₃₅)	1	Yılanı sarılmak (K ₃₄)	1
Otobüs durağı (K ₁₅₅)	1	Koyunları dağılmış sürü (K ₂₉)	1
Uzaktan sevmek (K ₃₀)	1	Karabasan (K ₂₈)	1
Çiçekleri büyütmek (K ₂₇)	1	Ütopya (K ₂₆)	1
Şekeri uzaktan gösterip vermeye (K ₂₄)	1	Tepki (K ₂₃)	1
Yok (K ₂₀)	1	Avage bitkisi (K ₂₁)	1
Kendi kendine konuşmak (K ₁₇₃)	1	Boşluğa anlatmak (K ₁₉)	1

Tablo incelendiğinde 184 katılımcı öğretmenin, pandemi döneminde işe koşulan uzaktan eğitime ilişkin 154 farklı metafor oluşturduğu görülmektedir. “Tatsız tuzsuz yemek, boşa kürek çekmek, TV izleme, bal yemek, görmeden yürümek, sanal dünya, tarla, teraryumda çiçek yetiştirmek, havanda su dövmek, futbol maçı, yapma çiçek, can simidi, aşı, uzak ilişki, özlem, kalemi olmadığı için adını bile yazmayan öğrenci, yemek yapmak, suya yazı yazmak, yabancı, bal yapmayan arı,

Öğretmenlerin oluşturduğu bir diğer dikkat çeken metafor ise “havanda su dövmek” şeklindedir. Örnek katılımcı ifadesi aşağıda sunulmaktadır.

“Uzaktan eğitim yerine göre havanda su dövmek gibidir. Çünkü köylerde canlı derse öğrenciler internet yoksunluğundan dolayı giremezler.” (K₁₁₇)

3.2. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime İlişkin Sahip Oldukları Metaforların Kategorileri

Yapılan içerik analizi sonucunda, katılımcı öğretmenler tarafından Covid-19 pandemi döneminde işe koşulan uzaktan eğitime ilişkin oluşturulan metaforlar anlamsal çağrışımları açısından olumlu ve olumsuz metaforlar olmak üzere iki kategori ve altı alt kategoriye ayrılmıştır. Olumlu metaforların alt kategorileri; uzaktan eğitimi gereklilik olarak gören metaforlar, uzaktan eğitimi kurtarıcı olarak gören metaforlar ve uzaktan eğitimi yardımcı olarak gören metaforlar şeklindedir. Olumsuz metaforların alt kategorileri ise uzaktan eğitimi verimsiz olarak gören metaforlar, uzaktan eğitimi yetersiz olarak gören metaforlar ve uzaktan eğitimi güçlük olarak gören metaforlar şeklindedir. Tablo 3’te öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin oluşturdukları metaforların kategorileri ve alt kategorileri sunulmaktadır.

Tablo 3. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime İlişkin Oluşturdukları Metaforların Kategorileri ve Alt Kategorileri

Kategori	Alt Kategori	Metafor	f	%
Olumlu Metaforlar	Gereklilik	Karınca (K ₁₅), Yılana sarılmak (K ₃₄), Işık (K ₅₂), Tarla (K ₈₂ , K ₉₇), GDO’lu gıda (K ₈₄), Aşı (K ₁₀₃ , K ₁₆₈), Fark eşitliği (K ₁₁₀), Futbol maçı (K ₁₃₁ , K ₁₆₂), İlk yardım çantası (K ₁₄₇), Keyif (K ₁₄₈), Medikal maske (K ₁₅₁), Fayda (K ₁₆₁)	15	%8,17
	Kurtarıcı	Buzda kaymak (K ₉), Yedek lastik (K ₄₁), Can simidi (K ₄₇ , K ₁₁₈), Çölde su (K ₄₉ , K ₅₉), Klorlu su (K ₅₃), Hızır (K ₅₅), Yardım eli (K ₈₃), Serum (K ₁₁₂), Kutup yıldızı (K ₁₂₇), Fırtınada sığınılan liman (K ₁₃₃), İlaç (K ₁₅₀), Otobüs durağı (K ₁₅₅), Gönül bağı (K ₁₆₃), Yedek anahtar (K ₁₆₆), Kıymetli varlıklara sahip olma (K ₁₇₂)	17	%9,24

Olumsuz Metaforlar	Yardımcı	Özlem (K ₃₆ , K ₁₄₀), Radyo programı yapmak (K ₆₅), İmdat freni çekici (K ₆₆), Çanta (K ₇₄), Sanal dünya (K ₇₆ , K ₉₆), İki kişilik çapraz testere (K ₈₉), Tamamlayıcı tıp (K ₁₀₄), Defter yaprağı (K ₁₁₄), Tamamlayıcı (K ₁₁₉), Enstrüman (K ₁₂₃), Araba sürmek (K ₁₄₅), Köprü (K ₁₈₁)	14	%7,60
	Verimsiz	Direksiyonu bozuk araba (K ₂), Soğuk yemek (K ₃), Çöl (K ₄), Yemek yapmak (K ₆ , K ₉₄), Serap (K ₁₃), Kabarmayan kek (K ₁₄), Yarım eğitim (K ₁₆), Boşluğa anlatmak (K ₁₉), Yok (K ₂₀), Avage bitkisi (K ₂₁), Karabasan (K ₂₈), Koyunları dağılmış sürü (K ₂₉), Suyu yazı yazmak (K ₃₇ , K ₅₇), Boşlukları bulunan cümle (K ₃₈), Yarım ekmek (K ₄₃), Boşluğa ya da duvara ders anlatmak (K ₅₆), Boşa harcanan emek (K ₅₈), Fırtınalı havada denize açılmış kayık (K ₆₂), Ayakları olduğu halde tutmayan insan (K ₆₃), Ruh (K ₆₇), Bitmeyen açlık ve ulaşılmayan hedef (K ₆₈), Buz dağının görünür kısmı (K ₇₀), Stadyumda seyircisiz oynanan futbol maçı (K ₇₁), Hap yutmak (K ₇₃), Bal yapmayan arı (K ₇₅ , K ₉₀), Kapalı kutu (K ₈₇), Avize (K ₁₁₃), Çizgi film izlemek (K ₁₁₆), Güneşin aynadaki aksi (K ₁₂₈), Başarıyı kazanmamak (K ₁₃₀), Sanal oyunlar (K ₁₄₉), Kuş (K ₁₆₅), Masal (K ₁₇₁), Kendi kendine konuşmak (K ₁₇₃), TV reklamları (K ₁₇₈), Verimsiz bir tarla (K ₁₈₃)	39	%21,19
	Yetersiz	Tatsız tuzsuz yemek (K ₁ , K ₄₈ , K ₁₀₁ , K ₁₅₆ , K ₁₅₇ , K ₁₆₉), Balık yakalamak (K ₇), Yağmur (K ₁₂), Karşılıksız aşk (K ₁₇ , K ₁₇₇), Yapma çiçek (K ₂₂ , K ₃₃), Şekeri uzaktan gösterip vermeye (K ₂₄), Yabancı (K ₂₅ , K ₁₃₅), Uzaktan sevmek (K ₃₀), Boş kürek çekmek (K ₃₁ , K ₆₄ , K ₁₈₄), TV izleme (K ₃₂ , K ₈₈ , K ₁₆₀), Makale (K ₃₅), Yarım doktor veya yarım imam (K ₃₉), Vitrinde gösterilen yemek (K ₄₄), Uzak ilişki (K ₈₁ , K ₁₄₆), Vitrinde eşya beğenip almak (K ₈₅), Teraryumda çiçek yetiştirmek (K ₉₃ , K ₉₈), Atılan bir ok (K ₉₅), Nasrettin Hoca'nın türbesi (K ₉₉), Akriba (K ₁₀₂), Simülasyonda araç (K ₁₀₅), Ruhsuz (K ₁₀₆), Havanda su dövmek (K ₁₁₅ , K ₁₁₇), Kumanda (K ₁₂₀), Yüce bir dağ başına tırmanmak (K ₁₂₁), Online alışveriş (K ₁₂₅), Film (K ₁₂₉), Monolog (K ₁₃₄), Videolu anlatım (K ₁₃₈), Tablodan çiçek koklamak (K ₁₃₉), Siyah beyaz televizyon (K ₁₄₂), Karaya vurmuş bir gemi (K ₁₄₄), Yalancı roller (K ₁₅₄), Haber izlemek (K ₁₅₈), Teori (K ₁₆₄), Restoran menüsü (K ₁₆₇), Vitrindeki cansız manken (K ₁₇₀), Rüya (K ₁₇₄), Fanustaki balık (K ₁₇₉)	53	%28,80
	Güçlük	Bulutlar (K ₅), Eziyet (K ₈), Sembol (K ₁₀), Kış (K ₁₁), İstenmeden yaşanılan şehir (K ₁₈), Tepki (K ₂₃), Ütopya (K ₂₆), Çiçekleri büyütme (K ₂₇), Camın ardından bakmak (K ₄₀), Kalemi olmadığı için adını yazamayan öğrenci (K ₄₂ , K ₁₄₁), Hapishane (K ₄₅), Solmuş çiçekler (K ₄₆), Gölge (K ₅₀), Bahçeye bırakılan su (K ₅₁), İkel bir yolculuk (K ₅₄), Uzaktan hissetmeden çocuk sevmek (K ₆₁), Bal yemek (K ₆₀ , K ₆₉ , K ₇₇), Meyve vermeyen ağaç (K ₇₂), Yabani at ehlileştirmek (K ₇₈), Mektup (K ₇₉), Aynadaki görüntü (K ₈₀), Anne babasından ayrılmış çocuk (K ₈₆), Kaktüs (K ₉₁), Bitmeyen kâbus (K ₉₂), Yalnızlık (K ₁₀₀), Yoğun bakıma alınan hastanın tedavisi (K ₁₀₇), Hiç paranın olmaması (K ₁₀₈), Puzzle (yapboz) (K ₁₀₉), İmkânsız (K ₁₁₁), Göremeden yürümek (K ₁₂₂ , K ₁₃₇ , K ₁₈₀), Hayali bir dünya (K ₁₂₄), Gölge oyunu (K ₁₂₆), Duvar (K ₁₃₂), Brokoli (K ₁₃₆), Sevgi (K ₁₄₃), Okyanusun ortasında sandalla karaya ulaşmaya çalışmak (K ₁₅₂), Zorlu bir süreç (K ₁₅₃), Yıldızlar (K ₁₅₉), Deveye hendek atlatmak (K ₁₇₅), Küfe taşımak (K ₁₇₆), Oduunlarla beslenmeyen ateş (K ₁₈₂)	46	%25

Tablo 3 incelendiğinde öğretmenlerin 46'sının olumlu, 138'inin ise olumsuz metaforlar oluşturduğu görülmektedir. Olumlu metaforların alt kategorileri incelendiğinde 15 öğretmen uzaktan eğitimi gereklilik olarak gören, 17 öğretmen uzaktan eğitimi kurtarıcı olarak gören ve 14 öğretmen uzaktan eğitimi yardımcı olarak gören metaforlar oluşturduğu görülmektedir. Uzaktan eğitimi gereklilik olarak gören metaforlarda öğretmenler uzaktan eğitimi; "karıncalar, yılanı sarılmak, ışık, tarla, GDO'lu gıda, aşı, fark eşitliği, futbol maçı, ilkyardım çantası, keyif, medikal maske,

fayda” sözcük ve sözcük kümelerine benzetmişlerdir. Öğretmenlerin oluşturdukları bu metaforlarda eğitimin devamlılığı için uzaktan eğitimi bir gereklilik olarak ifade ettikleri görülmektedir. Aşağıda örnek katılımcı ifadeleri sunulmaktadır.

*“Medikal maske gibidir. Çünkü kullanımı meşakkatli olsa da sağlığını-
mızı korumak için gereklidir.” (K₁₅₁)*

*“Uzaktan Eğitim tarla gibidir. Çünkü düzenli ekip biçersen çok gelir
elde edersin.” (K₈₂)*

Öğretmenlerin uzaktan eğitimi kurtarıcı olarak belirten metaforları incelen-
diğinde “buzda kaymak, yedek lastik, can simidi, çölde su, klorlu su, hızır, yardım
eli, serum, kutup yıldızı, fırtınada sığımlan liman, ilaç, otobüs durağı, gönül bağı,
yedek anahtar, kıymetli varlıklara sahip olma” sözcük ve sözcük kümeleri ile meta-
forlar oluşturdukları görülmektedir. Anlamsal olarak öğretmenlerin uzaktan eğitimi
zorunlu bir durumda başvurulabilecek önemli bir yapı olarak gördükleri söylenebilir.
Örnek katılımcı ifadeleri aşağıda sunulmaktadır.

*“Uzaktan eğitim yedek lastik gibidir, çünkü istediğin yere kadar götü-
remez ama en yakın lastikçiye kadar götürür.” (K₄₁)*

*“Uzaktan eğitim can simidi gibidir, çünkü eğitim-öğretimi tamamen
bitmekten kurtarır.” (K₄₇)*

Öğretmenlerin oluşturduğu uzaktan eğitimi yardımcı olarak gören metafor-
ları incelendiğinde “özlem, radyo programı yapmak, imdat freni, çekici, çanta, sanal
dünya, iki kişilik çapraz testere, tamamlayıcı tıp, defter yaprağı, tamamlayıcı, enst-
rüman, araba sürmek, köprü” sözcük ve sözcük kümelerini kullandıkları görülmek-
tedir. Metaforlar anlamsal olarak incelendiğinde ise eğitimin devamlılığını sağla-
mada yardımcı bir araç olarak ifade edildiği anlaşılmaktadır. Öğretmenler bu durumu
aşağıdaki şekilde ifade etmiştir.

*“Uzaktan eğitim bir köprü gibidir. Çünkü teknolojinin ilerlediği şu za-
manlarda kilometrelerce uzakta olan öğrencilerimize bu yolla ders an-
latabiliriz.” (K₁₈₂)*

“Uzaktan eğitim özlem gibidir. Çünkü çocuklar okulu, öğretmenini, arkadaşlarını özlemiştir ve uzaktan eğitimde buluşurlar.” (K₁₄₁)

Öğretmenlerin oluşturduğu olumsuz metaforlar incelendiğinde öğretmenlerin uzaktan eğitimi verimsiz olarak gören metaforlar, uzaktan eğitimi yetersiz olarak gören metaforlar ve uzaktan eğitimi güçlük olarak gören metaforlar oluşturdukları görülmektedir. Uzaktan eğitimi verimsiz olarak gören metaforlarda öğretmenler uzaktan eğitimi; “direksiyonu bozuk araba, soğuk yemek, çöl, yemek yapmak, serap, kabarmayan kek, yarım eğitim, boşluğa anlatmak, yok, avage bitkisi, karabasan, koyunları dağılmış sürü, suya yazı yazmak, boşlukları bulunan cümle, yarım ekmek, boşluğa ya da duvara ders anlatmak, boşa harcanan emek, fırtınalı havada denize açılmış kayık, ayakları olduğu halde tutmayan insan, ruh, bitmeyen açlık ve ulaşılmayan hedef, buz dağının görünen kısmı, stadyumda seyircisiz oynanan futbol maçı, hap yutmak, bal yapmayan arı, kapalı kutu, avize, çizgi film izlemek, güneşin aynadaki aksi, başarıyı kazanamamak, sanal oyunlar, kuş, masal, kendi kendine konuşmak, TV reklamları, verimsiz bir tarla” sözcük ve sözcük kümelerine benzetmişlerdir. Öğretmenlerin oluşturdukları bu metaforlarda verilen eğitimin etkili olmadığı anlamı ortak özellik olarak bulunmaktadır. Aşağıda örnek katılımcı ifadeleri sunulmaktadır.

“Uzaktan eğitim bal yapmayan arı gibidir. Çünkü dersler yapılıyor ama dönütler istediğin gibi olmuyor.” (K₇₅)

“Uzaktan eğitim kapalı kutu gibidir. Çünkü karşıdaki öğrenci o an ne yapıyor bilemiyorsun.” (K₈₇)

Öğretmenlerin uzaktan eğitimi yetersiz olarak nitelendirdikleri metaforlar incelendiğinde “tatsız tuzsuz yemek, balık yakalamak, yağmur, karşılıksız aşk, yapma çiçek, şekeri uzaktan gösterip vermemeye, yabancı, uzaktan sevmek, boşa kürek çekmek, TV izleme, makale, yarım doktor veya yarım imam, vitrinde gösterilen yemek, uzak ilişki, vitrinden eşya beğenip almak, teraryumda çiçek yetiştirmek, atılan bir ok, Nasrettin Hoca'nın türbesi, akraba, simülasyonda araç, ruhsuz, havanda

su dövmek, kumanda, yüce bir dağ başına tırmanmak, online alışveriş, film, monolog, videolu anlatım, tablodan çiçek koklamak, siyah beyaz televizyon, karaya vurmuş bir gemi, yalancı roller, haber izlemek, teori, restoran menüsü, vitrindeki cansız manken, rüya, fanustaki balık” sözcük ve sözcük kümelerini kullandıkları görülmüştür. Uzaktan eğitimi yetersiz olarak gören metaforlar anlamsal olarak uzaktan eğitimin eğitim-öğretim faaliyetlerini yürütmede sınırlı olduğunu ifade etmektedir. Aşağıda örnek katılımcı ifadeleri sunulmaktadır.

“Televizyondan film izlemek gibidir. Çünkü iletişim, temas, güdülenme gibi eğitimini ayakta tutan öğeler içermemektedir.” (K₈₈)

“Uzaktan eğitim rüya gibidir. Çünkü varlığıyla yokluğun belli değildir.” (K₁₇₅)

Uzaktan eğitimi güçlük olarak gören metaforlarda öğretmenler uzaktan eğitimi; “bulutlar, eziyet, sembol, kış, istenmeden yaşanan şehir, tepki, ütopya, çiçekleri büyütmek, camın ardından bakmak, kalemi olmadığı için adını bile yazamayan öğrenci, hapishane, solmuş çiçekler, gölge, bahçeye bırakılan su, ilkel bir yolculuk, uzaktan hissetmeden çocuk sevmek, bal yemek, meyve vermeyen ağaç, yabani at ehlileştirmek, mektup, aynadaki görüntü, anne babasından ayrılmış çocuk, kaktüs, bitmeyen kâbus, yalnızlık, yoğun bakıma alınan hastanın tedavisi, hiç paranın olmaması, puzzle (yapboz), imkânsız, göremeden yürümek, hayali bir dünya, gölge oyunu, duvar, brokoli, sevgi, okyanusun ortasında sandalla karaya ulaşmaya çalışmak, zorlu bir süreç, yıldızlar, deveye hendek atlatmak, küfe taşımak, odunlarla beslenmeyen ateş” sözcük ve sözcük kümelerine benzetmişlerdir. Öğretmenlerin oluşturdukları bu metaforlar incelendiğinde uzaktan eğitim uygulamalarını bir zorluk olarak gördükleri anlamı bulunmaktadır. Aşağıda örnek katılımcı ifadeleri sunulmaktadır.

“Uzaktan eğitim deveye hendek atlatmak gibidir. Çünkü alt yapısı bulunmayan öğrencilere hiç bilmedikleri ve eşit imkanlara sahip olunmayan şartlarda eğitim sunuluyor.” (K₁₇₅)

“Uzaktan eğitim istenmeden yaşanılan şehir gibidir. Çünkü pandemi döneminde zorunlu olarak yapmak zorundayız.” (K₁₈)

4. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Covid-19 pandemi dönemi ile birlikte işe koşulan zorunlu uzaktan eğitim süreci eğitimin tüm paydaşlarını etkilemiştir. Öğretmenler bu süreçte öğrencileri ile sanal ortamlarda bir araya gelerek ders verme tecrübesi yaşamıştır. Bu bağlamda öğretmenlerin tecrübelerinin, yaşantılarının ve tutumlarının algılarına yansıtıldığını söylemek mümkündür. Bu çalışmada öğretmen algıları metaforlar aracılığı ile incelenmiş olup öğretmenlerin Covid-19 pandemi döneminde işe koşulan zorunlu uzaktan eğitim sürecine ilişkin farklı metaforik algıları olduğu görülmüştür. Araştırma bulgularına göre öğretmenlerin en fazla oluşturduğu metaforun “tatsız tuzsuz yemek” metaforu olması manidardır. Sık tekrar eden diğer metaforlar ise “boşa kürek çekmek, TV izleme, bal yemek, göremeden yürümek, sanal dünya” şeklindedir. Anlamsal olarak incelendiğinde öğretmenlerin uzaktan eğitimden yeterli mesleki haz almadıkları düşünülebilir. Alanda yapılan benzer çalışmalarda bu bulguyu destekler nitelikte sonuçlara ulaşılmıştır. Örneğin; Öztürk, Kırıcı ve Turan (2021) çalışmalarında en fazla tekrar eden metaforların olumsuz anlam çağrıştıran “davul, kelek karpuz, eziyet, mum ve çöp” şeklinde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Kurnaz, Kaynar, Barışık, ve Doğrukök, (2020) ise uzaktan eğitim uygulamasının öğretmenlerde motivasyon kayıplarına yol açtığını vurgulamaktadırlar.

Araştırma bulgularından elde edilen sonuca göre öğretmenler zorunlu uzaktan eğitime ilişkin hem olumlu hem de olumsuz anlam çağrıştıran metaforik algılara sahiptir. Öğretmen algılarının daha fazla sıklıkla olumsuz anlam çağrıştıran metaforlarda kategorileşmektedir. Benzer şekilde Öztürk, Kırıcı ve Turan (2021) çalışmalarında öğretmenlerin olumsuz algılarının daha fazla olduğunu ifade etmektedirler. Ancak Çokyaman ve Ünal (2021) çalışmalarında öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin olumlu metaforlarının daha fazla olduğu sonucuna ulaşmıştır. Üstün ve Düzenli-

Çil (2022) ise Covid-19 pandemi döneminde öğretmenlerin mobil öğrenmeye ilişkin algılarının yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmanın olumlu metaforlar kategorisinde yer alan alt kategoriler; uzaktan eğitimi gereklilik olarak gören, uzaktan eğitimi kurtarıcı olarak gören ve uzaktan eğitimi yardımcı olarak gören metaforlar şeklindedir. Benzer şekilde Çokyaman ve Ünal'ın (2021) çalışmalarında, öğretmenlerin oluşturdukları metaforlar; verim, fayda, imkân ve kolaylık gibi olumlu anlam çağrıştıran alt kategorilerde toplanmıştır.

Olumsuz metaforlar kategorisinde yer alan alt kategoriler; uzaktan eğitimi verimsiz olarak gören, uzaktan eğitimi yetersiz olarak gören ve uzaktan eğitimi güçlük olarak gören metaforlar şeklindedir. Öğretmenler genel olarak önceden bir eğitim almamalarına rağmen 2020 yılının Mart ayında Covid-19 pandemisi nedeniyle zorunlu olarak uzaktan eğitime başlamışlardır. Herhangi bir hazırlık süreci olmaksızın işe koşulan bu yeni uygulamaya öğretmenler ve öğrenciler hazırlıksız yakalanmışlar ve dolayısı ile bazı uyum sorunları yaşanmışlardır. Bu bağlamda öğretmenlerin uzaktan eğitime uyum sağlamak ile ilgili güçlükler yaşadığı söylenebilir (Avcı ve Akdeniz, 2021). Ayrıca öğretmenlerin ve öğrencilerin teknik alt yapı eksiklikleri nedeniyle de sistemi etkin kullanmakta zorluklar yaşadıkları söylenebilir. Kazu, Bahçeci ve Yalçın (2020) çalışmalarında öğretmenlerin Covid-19 pandemi döneminde uzaktan eğitimin istenilen düzeyde verimli geçmediği sonucuna ulaşmışlardır. Şahin ve Nihan (2019) uzaktan eğitimle ilgili öğretim elemanlarını dersin verimliliği hakkında görüşlerine başvurmuş benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır. Cantürk ve Cantürk (2021) çalışmasında öğretmenler uzaktan eğitimin öğrenciler için erişim ve disiplin sorunu doğurduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde Haşiloğlu, Durak ve Arslan (2020) çalışmalarında, öğretmenlerin öğrencilere ulaşamamaktan dolayı zorluklar yaşadıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında öğretmenlerin Covid-19 pandemi döneminde işe koşulan zorunlu uzaktan eğitim sürecine ilişkin sıklıkla olumsuz algılara sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim sistemi bilimsel ve teknolojik

gelişmelerle uyumlu olmak durumundadır. Bu bağlamda hem günümüz teknolojisine uyum sağlamak hem de gelecekte olası zorunlu hallerde hazırlıklı olmak adına öğretmenlerin dijital yetkinlikleri geliştirilmelidir. Hizmet öncesi ve hizmet içi öğretmen eğitime bu yetkinliklerin yansıtılması önerilmektedir. Bir diğer güçlük ise öğrenci ve öğretmenlerin yaşadıkları teknik alt yapı yetersizlikleri ile ilişkilidir. Özellikle eğitimde fırsat eşitliğini sağlamaya yönelik politikaların işe koşulması ve maddi imkanlardan yoksun öğrencilerin bu anlamda desteklenmesi önerilmektedir. Ayrıca öğretmenlerin uzaktan eğitimi yardımcı olarak görmeleri önemli bir bulgudur. Uzaktan eğitim uygulamaları daha fazla çeşitlendirilerek ve öğrencinin gelişim düzeyine uygun bir şekilde ilgi çekici hale getirilerek yüz yüze eğitime yardımcı bir kaynak olarak kullanılabilir.

Kaynakça

- Aydın, C. H. (2011). *Açık ve uzaktan öğrenme: öğrenci adaylarının bakış açısı*. Pegem Akademi.
- Aydoğdu, E. (2008). *İlköğretim okullarındaki öğrenci ve öğretmenlerin sahip oldukları okul algıları ile ideal okul algılarının metaforlar (mecazlar) yardımıyla analizi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.
- Baş, G. ve Kıvılcım, Z. S. (2019). Türkiye’de öğrencilerin merkezi sistem sınavları ile ilgili algıları: bir metafor analizi çalışması. *Journal of Qualitative Research in Education*, 7(2), 639-667. <https://doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.7c.2s.8m>
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 85-124.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Cantürk, G. ve Cantürk, A. (2021). İngilizce öğretmenlerinin covid-19 küresel salgını sürecinde gerçekleştirdikleri uzaktan eğitim deneyimleriyle ilgili görüşlerinin metaforlar yoluyla belirlenmesi. *International Journal of Current Approaches in Language, Education and Social Sciences*, 3(1), 688-724. <https://doi.org/10.35452/caless.2021.1>
- Covid19 Sağlık, (t.y.) Covid-19 Nedir. 23.06.2021 tarihinde <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66300/covid-19-nedir-.html> adresinden erişilmiştir.
- Cömert, İ. ve Şahin-Çakır, Ç. (2021). Covid-19 ile ilgili öğretmen algılarını belirlemeye yönelik bir olgu bilim çalışması. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 382-405.
- Çivril, H., Aruğaslan E. ve Özkara, B. Ö. (2018). Uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algıları: bir metafor analizi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 8(1), 39-59.
- Çokyaman, M. ve Ünal M. (2021) öğrenci ve öğretmenlerin covid-19 salgını dönemindeki uzaktan eğitim algısı: bir metafor analizi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları*

- Dergisi*, 18 (Yönetim ve Organizasyon Özel Sayısı), 1684-1715.
<https://doi.org/10.26466/opus.913396>
- Güneş, A. ve Fırat, M. (2016). Açık ve uzaktan öğrenmede metafor analizi araştırmaları. *Açık-köğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 115-129.
- Haşiloğlu, M. A., Durak, S., & Arslan, A. (2020). Covid-19 uzaktan eğitim sürecinde fen bilimleri şube rehber öğretmenlerinin gözünden öğretmen, öğrenci ve velilerin değerlendirilmesi. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(3), 214-239.
<https://doi.org/10.47714/uebt.811306>
- İşman, A. (2008). *Uzaktan eğitim*. Pegem Akademi.
- Kahraman, M. E. (2020). Covid-19 salgınının uygulamalı derslere etkisi ve bu derslerin uzaktan eğitimle yürütülmesi: Temel tasarım dersi örneği. *Medeniyet Sanat Dergisi*, 6(1), 44-56. <https://doi.org/10.46641/medeniyetsanat.741737>
- Karaca, İ., Karaca, N., Karamustafaoğlu, N., ve Özcan, M. (2021). Öğretmenlerin uzaktan eğitimin yararına ilişkin algılarının İncelenmesi. *Humanistic Perspective*, 3(1), 209-224. <https://doi.org/10.47793/hp.844113>
- Kazu, İ. Y., Bahçeci, F. ve Yalçın, C. K. (2021) Öğretmenlerin koronavirüs pandemisi döneminde verdikleri uzaktan eğitime ilişkin metaforik algıları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31(2), 701-715. <https://doi.org/10.18069/firatsbed.814015>
- Kılcan, B. (2017). *Metafor ve eğitimde metaforik çalışmalar için bir uygulama rehberi*. Pegem Akademi.
- Kocabıyık, O. O. (2016). Olgubilim ve gömülü kuram: bazı özellikler açısından karşılaştırma. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 55-66.
- Kurnaz, A., Kaynar, H., Barışık, C. Ş., & Doğrukök, B. (2020). Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 293-322.
<https://doi.org/10.37669/milliegitim.787959>
- Kurtdede Fidan, N., Erbasan, Ö. ve Kolsuz, S. (2016). Sınıf öğretmenlerin eğitim bilişim ağından (EBA) yararlanmaya ilişkin görüşleri. *Journal of International Social Research*, 9(45), 626-637.
- Özer, M. (2020). Türkiye'de covid-19 salgını sürecinde Millî Eğitim Bakanlığı tarafından atılan politika adımları. *Kastamonu Education Journal*, 28(3), 1124-1129.
<https://doi.org/10.24106/kefdergi.722280>
- Öztürk, H., Kırıcı, A. ve Turan, L. (2021). Covid-19 sürecinde uzaktan eğitim neye benziyor? Öğretmen adaylarının algıları. *Studies in Educational Research and Development*, 5(2), 85-110.
- Saban, A., Kocbeker, B. N. ve Saban, A. (2007). Prospective teachers' conceptions of teaching and learning revealed through metaphor analysis. *Learning and Instruction*, 17(2), 123-139. <https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2007.01.003>
- Şahin, E. ve Nihan, A. (2019). Atatürk ilkeleri ve inkılap tarihi dersinin uzaktan eğitim yoluyla öğretilmesi hakkında öğretim elemanlarının görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(1) 477-502. <https://doi.org/10.17152/gefad.429656>
- Üstün, A. B. ve Düzenli- Çil, B. (2022). Öğretmenlerin Mobil Öğrenmeye Yönelik Algı Düzeyleri Ve Tutumlarının Covid-19 Pandemi Sürecinde İncelenmesi. *Educational Reflections*, 6(1), 24-39.
- WHO, (2021). 22.06.2021 tarihinde <https://covid19.who.int/> adresinden erişilmiştir.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Extended Abstract

The compulsory distance education process was put into practice during the Covid-19 pandemic period; teachers, students, families and school administrators participated in the process and developed various knowledge, skills, attitudes and perceptions about the system. The aforementioned education stakeholders' perceptions of distance education are important in terms of being aware of the requirements of the distance education system and developing appropriate behavior. In this context, it is important to determine the perceptions of teachers about distance education. When the studies in the field are examined, it is seen that there are studies on different subjects related to distance education due to the Covid-19 pandemic (Cantürk and Cantürk, 2021; Çokyaman and Ünal, 2021; Kazu, Bahçeci, and Yalçın, 2020; Şahin and Nihan, 2019). Çokyaman and Ünal (2021) examined the perceptions of teachers and students during the Covid-19 period through metaphors. Öztürk, Kırıcı, and Turan (2021) examined pre-service teachers' perceptions of distance education during the Covid-19 process through simulations. Cömert and Şahin-Çakır used drawing techniques and open-ended questions as well as metaphors to examine teacher perceptions. Karaca, Karaca, Karamustafaoğlu, and Özcan (2021), on the other hand, used a survey technique by considering teachers' perceptions of distance education during the Covid-19 period with a quantitative approach. When the tendencies of the studies in the literature are examined, it is clear that the perceptions of the teachers, who take an active role in the process, are important for the success of distance education. In this context, it is thought that examining the perceptions of teachers regarding the compulsory distance education process employed during the Covid-19 pandemic period will contribute to the literature.

This research aims to examine the perceptions of teachers regarding the compulsory distance education application, which is employed with the Covid-19 pandemic process, through metaphors. In this context, answers to the following questions will be sought.

1. With which metaphors do teachers explain their perceptions of distance education?
2. Under which categories do the produced metaphors come together in terms of their common features?

This research was designed as phenomenological research, one of the qualitative research methods. The phenomenological research aims to reveal the experiences, perceptions and meanings of people about a phenomenon (Kocabıyık, 2016). In the research, the metaphor was used in the process of collecting and analysing the data. They include words or word clusters that are used to describe something or thought with something very similar to it (Kılcan, 2017). Metaphors used to describe an element with another element are used to express that "A" and "B" have similar or similar meanings (Çivril, Arugaslan, & Özkara, 2018).

While determining the study group of the research, the criterion sampling technique, which is one of the non-random sampling methods, was used. The criterion sampling technique can create observation units from individuals, situations, objects or events with certain characteristics in research (Büyüköztürk et al, 2017). Within the scope of the research, the criteria for teachers included in the research are to work in schools affiliated with the Ministry of Education and to have experience teaching through distance education during the Covid-19 pandemic process. In this context, the participant group of the research consists of 184

teachers who work in primary and secondary education institutions affiliated with MEB in various branches and continue to work in the distance education process in Sivas Province.

Information form and metaphor interview form were used as data collection tools. In the information form, there are questions to determine the gender, age, branch, professional experience and graduated faculty of the participants. In the metaphor interview form, “Distance education like this. Because there is an expression such as”, the participants were asked to fill in the blanks in this expression.

Research data were collected digitally via Google Forms. In the first part of the interview form prepared via Google Forms, there is an "Informed Consent Form for Participants". With the consent form, the participants were informed about the research and their voluntary participation consent was obtained. Afterward, they were asked to fill in the information form containing demographic information and the metaphor sentence. To ensure participation in the research, the principals of the schools affiliated with Sivas Center were contacted and the necessary announcements were made to the teachers. A Google Form link was sent to the school principals who were contacted, for them to deliver to the teachers. The data collection process took 15 days. Content analysis was used in the analysis of the research data.

The compulsory distance education process, which was put to work during the Covid-19 pandemic period, has affected all the stakeholders of education. In this process, teachers came together with their students in virtual environments and had the experience of teaching. In this context, it is possible to say that teachers' experiences, experiences and attitudes reflect their perceptions. In this study, teacher perceptions were examined through metaphors and it was clear that teachers had different metaphorical perceptions regarding the compulsory distance education process employed during the Covid-19 pandemic period. According to the research findings, it is significant that the metaphor most frequently created by teachers is "tasteless food without salt". Other frequently repeated metaphors are “wasting, watching TV, eating honey, walking without seeing, virtual world”. When analyzed semantically, it can be thought that teachers do not get enough professional pleasure from distance education. Similar studies in the field have reached results that support this finding. For example; Öztürk, Kırıcı, and Turan (2021) concluded that the most repetitive metaphors in their study were “drum, butterfly watermelon, torture, candle and garbage”, which evokes negative meaning. Kurnaz, Kaynar, Barışık, and Doğrukök (2020) emphasize that distance education practice causes a loss of motivation in teachers.

According to the result obtained from the research findings, teachers have perceptions that connote both positive and negative meanings regarding compulsory distance education. Teacher perceptions are categorized more frequently in metaphors that evoke negative metaphor meanings. Similarly, Öztürk, Kırıcı, and Turan (2021) state that teachers have more negative perceptions of their studies. However, Çokyaman and Ünal (2021) concluded in their study that teachers have more positive metaphors regarding distance education. On the other hand, Üstün and Düzenli-Çil (2022) concluded that teachers' perceptions of mobile learning were at a high level during the Covid-19 pandemic period.

Sub-categories in the positive metaphors category of the research are metaphors that see distance education as a necessity, see distance education as a savior and see distance education as an aid. Similarly, in the studies of Çokyaman and Ünal (2021), metaphors created by teachers; are collected in sub-categories that connote positive meanings such as efficiency, benefit, opportunity and convenience.

Subcategories in the category of negative metaphors are metaphors that see distance education as inefficient, see distance education as inadequate, and see distance education as difficulty. Although teachers generally did not receive any prior training, they started compulsory distance education in March 2020 due to the Covid-19 pandemic. Teachers and students were caught unprepared for this new method, which was employed without any preparation process, and therefore some adaptation problems were experienced. In this context, it can be said that teachers have difficulties adapting to distance education (Avcı & Akdeniz, 2021). Kazu, Bahçeci, and Yalçın (2020) concluded in their studies that distance education was not efficient at the desired level during the Covid-19 pandemic period. Şahin and Nihan (2019) consulted the lecturers about distance education for their opinions about the efficiency of the course, and similar results emerged. In the study of Cantürk and Cantürk (2021), teachers stated that distance education causes access and discipline problems for students. Similarly, Haşiloğlu, Durak, and Arslan (2020) concluded in their study that teachers experience difficulties due to not being able to reach students.

In light of the findings obtained from the research, it was concluded that teachers often have negative perceptions about the compulsory distance education process employed during the Covid-19 pandemic period. It is a necessity for the education system to be compatible with scientific and technological developments. In this context, teachers' digital competencies should be developed to adapt to today's technology and to be prepared for possible future situations. In this context, it is recommended to reflect these competencies in pre-service and in-service teacher training. Another difficulty is related to the technical infrastructure deficiencies experienced by students and teachers. It is recommended that policies aimed at ensuring equality of opportunity in education should be implemented and students who lack financial means should be supported in this sense. In addition, it is an important finding that teachers see distance education as helpful. Distance education applications can be used as a helpful resource for face-to-face education by diversifying them more and making them interesting by the development level of the student.